

Agenda Enviro

MILJÖKONSULTERNA

**Ansökan hos Länsstyrelsen om
utbetalning till Ale kommun av beviljat
statsbidrag, åtgärdsbidrag, för
avhjälpandeåtgärder i form av marksanering
m.m. vid f.d. Bohus Varvs-området**

ALE KOMMUN

Datum

2009-03-27

INNEHÅLL	SAKEN	3
	LÄGESBESKRIVNING AV DET FÖRORENADE OMRÅDET	3
	GENOMFÖRDA UTREDNINGAR	4
	TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN	4
	PLANERADE ÅTGÄRDER	5
	EKONOMISK KALKYL	5
	TIDPLAN	5

- Bilaga 1 Länsstyrelsen i Västra Götalands läns ansökan om kompletterande bidragsbeslut för åtgärdsprojektet f.d. Bohus Varv, 2008-08-12
- Bilaga 2 Förnyad riskvärdering inför kompletterande bidragsansökan för efterbehandlingsåtgärder vid f.d. Bohus Varv i Ale kommun, 2008-08-12
- Bilaga 3a-c F.d. Bohus Varv - Huvudstudie, del 1, del 2 och sammanfattning, 2006-04-28
- Bilaga 4 Pilotförsök, etapp 2 2007-08-28 – 2007-09-05. Version 2008-01-07.
- Bilaga 5 Dom 2009-02-13, mål nr. M 489-08, Miljödomstolen i Vänersborg
- Bilaga 6 Mängdförteckning till förfrågningsunderlag avseende saneringsåtgärder vid f.d. Bohus Varvsområdet, 2009-03-26.
- Bilaga 7 Administrativa föreskrifter till förfrågningsunderlag avseende saneringsåtgärder vid f.d. Bohus Varvsområdet, 2009-03-15.
- Bilaga 8a-b Kontrollprogram Vattenmiljö, 2009-02-13, samt Länsstyrelsens beslut 2009-02-18.
- Bilaga 9 Förutsättningar för arbeten i och invid Göta älv, Göteborg Vatten, Göteborgs stad, 2007-08-13
- Bilaga 10 Ekonomisk kalkyl
- Bilaga 11 Tidplan

Saken

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har 2008-08-12, se **bilaga 1**, ansökt om ett kompletterande bidragsbeslut för det s.k. åtgärdsprojektet f.d. Bohus Varv, dnr. 577-107429-2007. Till ansökan bifogade Länsstyrelsen bland annat en "Förnyad riskvärdering ...", daterad 2008-08-12, se **bilaga 2**, vilken i sin tur baserades på den riskvärdering av olika åtgärdsalternativ som upprättades under 2006. Vi bedömer att riskvärderingen från 2008 fortvarigt på ett bra och genomtänkt sätt beskriver de sakförhållanden och avvägningar som är aktuella för den tänkta saneringsåtgärden.

I enlighet med förordningen om statsbidrag till åtgärder för avhjälpande av föroreningskador (SFS 2004:100), 10§, så sker utbetalning av beslutat bidrag till Länsstyrelsen, som i sin tur får besluta om att överlämna bidraget till den som är huvudman för avhjälpandet av föroreningen, här Ale kommun.

Naturvårdsverkets beslut om bidrag ska innehålla uppgift om bland annat mottagarens skyldighet att lämna uppgift om bidragets användning och att lämna slutlig redovisning av utförda utredningar eller åtgärder. Med anledning härav har Länsstyrelsen genom muntlig framställning framfört att man önskar den senaste statusbeskrivningen i ärendet för att man till Ale kommun ska kunna utbetala de medel som behövs för de fortsatta insatserna vid det f.d. Bohus Varvs-området, nu själva saneringsinsatsen, inkl. försiktighetsmått som upprättande av erosionsskydd och installation av partikelfilter samt bortskaffandet av förorenade massor. En ansökan om utbetalning av statsbidraget för den geotekniska stabiliseringen mot Göta älv har tidigare ingivits genom skrivelse daterad 2009-02-09.

Med anledning av här ingiven skrivelse yrkar Ale kommun att utbetalningen till kommunen, som huvudman för genomförandet av saneringsåtgärderna, av bidragsmedlen påbörjas. Kommunen vill samtidigt också peka på angelägenheten i en skyndsam hantering av ärendet, så att en rimlig kontinuitet kan hållas i förhållande till de nu redan påbörjade insatserna för förstärkning av stabiliteten av det område som ska saneras gentemot Göta älv såväl som för att kunna innehålla nuvarande planering när det gäller upphandlingen av de entreprenadinsatser som krävs för saneringen.

Lägesbeskrivning av det förorenade området

Det så kallade f.d. Bohus Varvs-området är beläget utmed Göta älv och utgörs av utfyllnader. Fyllnadsmassorna innehåller föroreningar från varvsverksamheten i Göteborg. Från 1930-1960-talen tippades stora mängder avfall från såväl Götaverken som Lindholmen, och Eriksberg utmed bland annat Göta älvs stränder, och då också i betydande grad inom det f.d. Bohus Varvs-området. Som namnet antyder var även ett lokalt varv etablerat här 1911-1987.

Massorna innehåller stora mängder tungmetaller, främst bly, koppar och zink, men även bland annat kvicksilver och arsenik. De innehåller också betydande mängder oljeföroreningar. Ingen verksamhet bedrivs inom området idag.

Området har bedömts kräva akuta åtgärder. De huvudsakliga skälen till detta är att området är skredinstabilt och att det från området löpande läcker ut föroreningar till älven. Göta älv är huvudvattentäkt för Göteborg, med råvattenintaget nedströms det förorenade området. Ett stärkt skydd möjliggör även ekologiskt hållbara och variationsrika livsmiljöer samt minskar belastningen av förorenade sediment. Marken ska efter utförda saneringsåtgärder kunna användas för de ändamål som gällande planer anger, d v s som industrimark, trafikområde och naturområde.

I Naturvårdsverkets rapport 5740 från oktober 2007 "*Transparenta saneringsprojekt - fas 2*" beskrivs hur det inledande samrådsförfarandet genomförts och i den av Naturvårdsverket 2009-02-19 upprättade "*Lägesbeskrivning av efterbehandlingsarbetet i landet 2008*" framgår vilken information som i ärendet hade delgivits Naturvårdsverket per 2008-08-26.

Genomförda utredningar

Ett flertal olika utredningar finns genomförda med avseende på föroreningsförekomst samt lämpliga tillvägagångssätt för åtgärder. En sammanfattning av föroreningssituationen och av avvägningar ifråga om lämpliga åtgärder och åtgärdsstrategier framgår av den ovan angivna "*Förnyad riskvärdering ...*", se **bilaga 2**. För grunddata som utgångspunkt för dessa avvägningar kan i första hand hänvisas till följande dokumentation:

- "*F.d. Bohus Varv – Huvudstudie*" - uppdelad i del 1 (Utförda undersökningar och föroreningssituation), del 2 (Åtgärdsutredning) och en sammanfattning, allt daterat 2006-04-28.
- "*Pilotförsök, etapp 2 2007.08.28-09.05*" - dokumentationsdatum 2008-01-07.

Utredningarna bifogas, se **bilagor 3a-c** och **4**.

Tillstånd enligt miljöbalken

En ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för att få utföra skyddsåtgärder i och utmed Göta älv, inför och under marksanering av området, gavs in till Miljödömsstolen av Ale kommun i början på 2008.

Domstolen har i dom 2009-02-13, mål nr M489-08, givit tillstånd till de ansökta åtgärderna samtidigt som man förenat det med krav på ett antal olika försiktighetsmått, preciserade i särskilda villkor. I huvudsak har miljödömsstolen beslutat om en nivå på försiktighetsmått i linje med kommunens åtaganden i ansökan. Ifråga om maximalt tillåtna föroreningshalter i de vattenströmmar som under saneringsarbetets genomförande behöver avledas till Göta älv, har domstolen emellertid i vissa avseenden beslutat om skärpta krav, i några fall kraftigt skärpta krav.

Domen bifogas, se **bilaga 5**.

Planerade åtgärder

Nu planerade åtgärder avser själva saneringen av området efter det att skredstabiliseringen genomförts, d.v.s. urschaktning av förorenade massor, med tillhörande försiktighetsmått, samt bortskaffande av massorna med hjälp av godkänd transportör till godkänd mottagningsanläggning. Totalt avses ca 55 500 m³ förorenade massor bortskaffas. Kalkylerad totalkostnad för själva saneringsinsatsen, inkl. försiktighetsmått och bortskaffandet av de förorenade massorna, uppgår till ca 120 MSEK.

Åtgärderna kommer att genomföras av lämplig entreprenör. För upphandlingen av de tänkta entreprenadinsatserna finns framtaget preliminära versioner av såväl en teknisk beskrivning av saneringsåtgärderna, i form av en Mängdförteckning (MF), se **bilaga 6**, dels de organisatoriska och övriga förutsättningarna genom de Administrativa föreskrifter för entreprenadarbetena (AF) som avses gälla, se **bilaga 7**. Vissa ändringar av dessa båda dokument kan tillkomma under vecka 14.

För åtgärderna avses att till tillsynsmyndigheten, Ale kommuns miljö- och byggnämnd, senast den 8 april översändas en saneringsanmälan, till vilken även fogas ett kontrollprogram för de landbaserade insatserna inom Bohus Varvsområdet. Ett kontrollprogram för vattenmiljön till följd av risk för grumling har tidigare ingivits till härför tillämplig tillsynsmyndighet, Länsstyrelsen. Detta kontrollprogram bifogas tillsammans med tillhörande beslut från Länsstyrelsen, se **bilaga 8a-b**.

Som vägledning för det sätt på vilket arbetena i och invid Göta älv avses genomföras, har även det av Göteborg Vatten i detta avseende framtagna dokumentet från 2007-08-13 använts som utgångspunkt, se **bilaga 9**.

Ekonomisk kalkyl

En ekonomisk kalkyl för saneringsinsatsen redovisas i **bilaga 10**. En förtydligad ekonomisk kalkyl, där specifikt de nu aktuella åtgärderna framgår, avses att översändas 2009-03-30.

Tidplan

Arbetet med skredstabilisering av området pågår. Av den anledningen har arbetet med en anbudsinvjudan inför entreprenadarbetena för själva saneringen också påbörjats och är nu i det närmaste slutfört. Målsättningen är att anbudsinvjudan ska kunna annonseras under vecka 14, 2009.

Förutsatt att anbudsforloppet förlöper på tänkt sätt är målsättningen att arbetena ska kunna påbörjas efter sommaren månad 2009. Själva saneringsinsatsen förutsätts därefter löpa under minst 15 månader, med planerad sluttid vid utgången av år 2010. En reviderad tidplan finns redovisad i **bilaga 11**.